

život. Bohužel i tyto aktivity jsou často nedostačující. Starší děti zařazené do cvičných bytů nezvládají samostatný pobyt bez dozoru, nedaří se jim hospodařit s finančními prostředky, žít bez kolektivu dětí a bez přímého vedení pedagogů. Snadněji než běžná populace podléhají působení rizikových skupin. Naopak se daří motivovat děti ze školských zařízení k získávání středoškolského i vysokoškolského vzdělání. Největší problémy jsou u dětí ve VÚ a DDS, které po zletilosti a odchodu ze zařízení nemají vůli a motivaci dokončit započaté vzdělávání.

Zařízení jsou stále úspěšnější ve vyhledávání hostitelských rodin. Méně se však daří zařazovat děti do péstounské péče.

Přibývá dětí s rizikovým chováním, agresivitou a s psychiatrickými problémy. Útěky se vyskytují nejčastěji v zařízeních s více uzavřeným systémem péče (VÚ, DDS). Jejich frekvence a délka se snižuje. V zařízeních s více uzavřeným systémem péče se také více objevovala agresivita a hostilní chování směrem k zaměstnancům i ostatním dětem. Nejlépe se tyto projevy dařilo korigovat v zařízeních s pevným hodnotícím systémem a kvalitním kolektivem odborných pracovníků (speciální pedagog, psycholog, terapeut).

Závěry

Pozitivní zjištění v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

- Posun v postoji ředitelů v chápání nutnosti vzdělávacích programů pro tento typ školských zařízení.
- Stále více dětí tráví volnočasové aktivity mimo areál školského zařízení a je tak pozitivně ovlivňován socializační proces.
- Kvalitní práce odborných pracovníků (etoped, psycholog, psychoterapeut), uplatňování psychoterapeutických technik a řízená sebereflexe dětí pozitivně působí na postoj dítěte k vlastním problémům (rozklíčování, hledání cesty nápravy).

Negativní zjištění v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

- Přetrvávající častá nekvalifikovanost pedagogů.
- Finanční prostředky stále zcela nepokrývají potřeby pro odborné personální zajištění hlavně dětí s psychiatrickými a dalšími specifickými problémy (agrese, hostilní jednání).
- Složitě finanční zabezpečování technického stavu některých budov pro zdárný provoz zařízení.

Doporučení pro zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

- Podporovat naplňování kvalifikačních předpokladů pedagogických pracovníků.
- Podpořit zřizování specializovaných výchovných skupin pro děti vyžadující výchovně léčebný režim a pro děti s uloženou ochrannou výchovou.
- Zabezpečit finanční prostředky pro zajištění efektivního organizování vzdělávací činnosti a preventivních opatření (organizace služeb, funkce etopeda, psychologa).
- Podpořit vzdělávání v oblasti metodiky – vzdělávací programy školských zařízení, týdenní programy a programy rozvoje osobnosti včetně hodnocení.
- Posílením preventivně výchovných služeb ambulantní, popřípadě pobytovou formou snižovat počty dětí pobývajících v institucionální péči.
- Kategorizovat ústavy výchovné péče rozdílným režimem a zaměřením podle diagnostikovaných potřeb dětí.

